

Чек ара шартында курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин баалоо боюнча БУУ ЕЭК Конвенциясы

Эспо конвенциясы

Иллюстрацияланып, тандалган тезистер

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Бул документте айтылган пикирлер авторлордуку жана Европадагы Коопсуздук жана Кызматташтык Уюмунун (ЕККУ) жана Бириккен Улуттар Уюмунун Европа Экономикалык Комиссиясынын (БУУ ЕЭК) көз карашын чагылдырбайт. Бул басылмадагы материалдар тандалма жана жөнөкөйлөштүрүлгөн, жана эч кандай түрдө Конвенциянын, Протоколдун же башка расмий документтин текстин алмаштырбайт.

ЕККУнун жана Конвенциянын катчылыгынын колдоосу менен “Зой” экологиялык тармагы тарабынан даярдалган.

Концепция: Виктор Новиков, Елена Сантер, Екатерина Молодцова, Кристиан Мелис

Иллюстрация: Руслан Валитов

Жасалгалоо: Ярослав Тартыков

Мазмуну

БУУ ЕЭКтин Эспо Конвенциясы жана стратегиялык экологиялык баалоо Протоколу.....	5
Чек ара контекстинде курчап турган чөйрөгө таасирди баалоо (ОВОС) процедурасы.....	6
Конвенция акыркы чечим кабыл алынганга чейин колдонулат.....	7
Билдирүү жок болгондо.....	8
Маалыматты таратуунун кээ бир жолдору.....	9
Негизги принциптер.....	10
Конвенцияда камтылган айрым иш чаралардын түрү.....	11
Курчап турган чөйрөгө тийгизген иш чаралардын кээ бир түрлөрү.....	14
Альтернативдүү чечимдерди жана курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин айзатуу үчүн эң ылайыктуу чараларды кароо.....	15
Кызматташтыктын формалары жана форматтары.....	17
Конкреттүү жайгдайлар.....	18
Ийгиликтүү кызматташуунун мисалы.....	19
Стратегиялык экологиялык бааны талап кылган пландар, программалар жана стратегиялык документтер.....	20
Экологиялык факторлорго негизделген стратегиялык чечимдердин мисалы.....	21
Энергетиканын мисалында экологиялык стратегиялык баа берүүнүн (СЭБ) этаптары.....	22
Чүй (Шу) жана Талас дарыяларынын бассейндериндеги суу ресурстары боюнча кызматташуу: стратегиялык экологиялык ойлор.....	23
Алматы менен Ысык-Көлдүн ортосундагы туризмди жана автобайланышты өнүктүрүү: стратегиялык экологиялык аспектилер.....	24
Радиоактивдүү калдыктарды жана булганууну тазалоо: жергиликтүү Орхус борборлорунун катышуусу.....	25
БУУ ЕЭКтин Эспо конвенциясынын түзүлүшү жана иштеши.....	26
БУУ ЕЭК Эспонун башка конвенциялар менен өз ара иштеши.....	27
Кошумча маалымат жана усулдук материалдар.....	29

Бириккен Улуттар Уюмунун Европалык экономикалык комиссиясы (БУУ ЕЭК) менен тыгыз кызматташтыкта иштеген Европадагы Коопсуздук жана Кызматташтык Уюму (ЕККУ), курчап турган чөйрөгө таа-сирди трансчекаралык контекстте баалоо боюнча (Эспо Конвенциясын), өзгөчө Борбор Азия өлкөлөрүнүн потенциалын өнүктүрүүнүн биргелешкен иш чаралары аркылуу БУУ ЕЭК Конвенциясын ишке ашыруусун колдоого алат.

Конвенциянын кабыл алынышынын 30 жылдык мааракесине карата даярдалган сүрөттөр анын курчап турган чөйрөнү коргоодогу духун жана эл аралык кызматташтыкты өнүктүрүүдөгү ролун чагылдырат.

Эспо Конвенциясы

Дүйнөлүк инструментке айланат

Стратегиялык экологиялык баалоо протоколу (СЭО)

Глобалдык инструмент

КАБЫЛ АЛЫНДЫ

Эспо (Финляндия), 1991 ж.
1997 жылдан бери иштейт

Киев (Украина), 2003 ж.
2010 жылдан тартып күчүнө кирет

2021 -ЖЫЛДЫН МАРТЫНА КАРАТА ТАРАПТАРДЫН САНЫ

Евробиримдикти кошкондо **45** тарап

Евробиримдикти кошкондо **33** тарап

КОЛДОНУЛАТ:

жеке жана мамлекеттик сектордогу долбоордун деңгээлинде пландаштырылган иш чараларга карата

өлкөнүн чегинен тышкары олуттуу экологиялык терс таасирдин ыктымалдуулугунда

трансчекара деңгээлинде

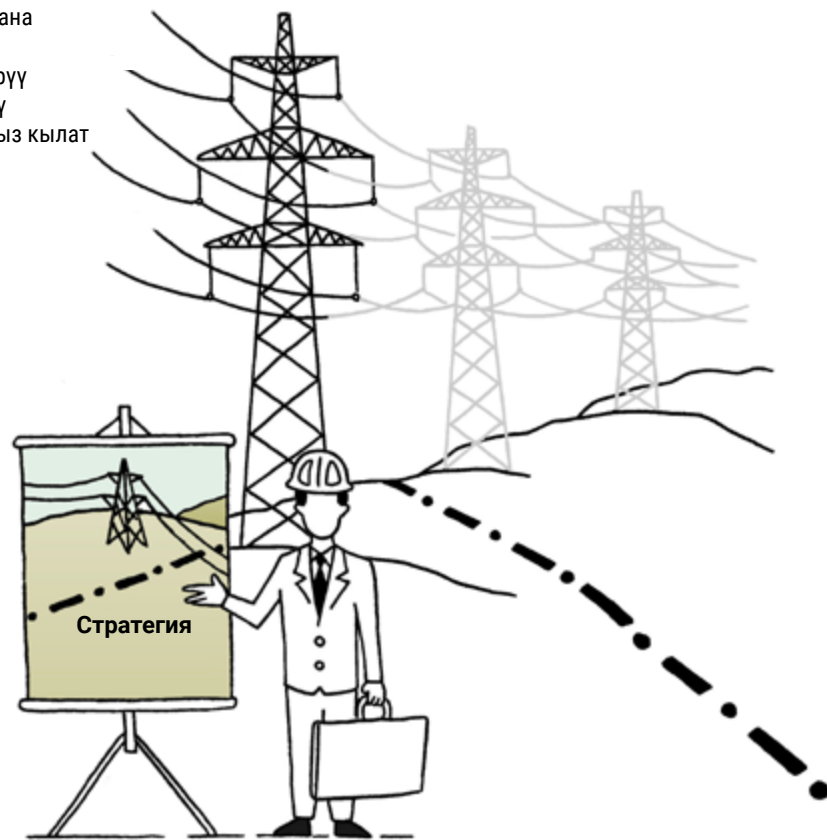
мамлекеттик саясатка, пландарга, программаларга жана мыйзамдарга карата

курчап турган чөйрөгө, анын ичинде ден соолукка олуттуу кесепеттердин келип чыгуу ыктымалдыгы менен;

өлкөнүн ичинде жана трансчекаралык деңгээлде өнүктүрүү долбоорун бекитүү механизмдин камсыз кылат

МАКСАТ

экономикалык өнүгүүнү пландаштырууда экологиялык факторлорду эске алуу менен кандайдыр бир олуттуу зыяндуу таасирди болтурбоо, азайтуу же жумшартуу

Конвенцияга I Кошуу боюнча кененирээк маалымат 11-13 беттерде

Трансчекара контекстинде курчап турган чөйрөгө таасирди баалоонун жол жобосу

Козголуучу Тарап

- ⇒ кабарлоону алгандыгын ырастайт,
 - ⇒ курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирди баалоо жол-жобосуна катышууга ниети бар экенин билдирет.
- Өз убагында жооптун жоктугун жол - жобого катышууга каалабагандык катары чечмелесе болот.*

Жаралган тарап

- ⇒ олуттуу терс трансчегаралык таасир тийгизиши мүмкүн болгон, I Тиркемеде көрсөтүлгөн кандай болбосун ишмердик түрү жөнүндө жабыр тарткан тараптарга кабарлоону камсыз кылат.
- Эгерде олуттуу терс трансчегаралык таасирдин ыктымалдыгын жокко чыгаруу мүмкүн болбосо, кабарлоо милдеттүү болуп саналат.*

Жаралган Тарап

- ⇒ курчап турган чөйрөгө таасирин баалоо боюнча документтерди даярдайт,
- ⇒ аны компетенттүү органдарга жана козголуучу Тараптын коомчулугуна кароого берет.

Коомчулуктун катышуусу (9 бетти караңыз)

Акыркы чечим

Козголуучу Тарап акыркы чечим, ошондой эле анын негиздери жана себептери жөнүндө кабардар болот.
Эгемендүү укук тууралуу 10 бетти караңыз.

Жаралган тарап

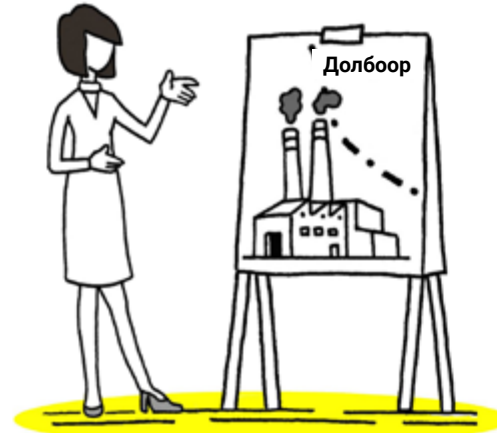
- ⇒ курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин, алынган сын пикирлерди жана консультациялардын жыйынтыгын эске алуу менен пландаштырылган иш жөнүндө чечим кабыл алат.

Документтердин негизинде **кызыкдар тараптар** консультацияларды жүргүзөт, анын ичинде таасирди азайтуу, мүмкүн болгон альтернативдүү чечимдер жана мониторинг боюнча (15-16 беттерди караңыз)

Конвенция акыркы чечим кабыл алынганга чейин колдонулат

Жаралган Тарап

Жабыр тарткан Тарап

Чечим кабыл алынганда, жаралган Тарап

- ⇒ Козголуучу тарапка пландаштырылган иш боюнча акыркы чечимди берет;
- ⇒ ага негизделген себептер жана ойлор;
- ⇒ конкреттүү эскертүүлөрдүн эмне үчүн четке кагылгандыгы жөнүндө түшүндүрмө.

Жаралган тарап жана козголуучу Тарап биргелешип жооп беришет

Козголуучу Тараптын коомчулугу менен жаралган Тараптын коомчулугу үчүн бирдей мүмкүнчүлүктөрдү берүү.

Билдирүү болбосо...

Мүмкүн болгон козголуучу Тарап

Эгерде кайсы бир Тарап козголот деп ишенсе, бирок билдирүү албаса, анда ал...

Инвесторлор этият болуш керек жана долбоордун кесепеттери айкын болгондон кийин гана долбоорду каржылоого макул болушу керек, бул үчүн зарыл болгон учурда курчап турган чөйрөгө тийгизген трансчекаралык таасирин баалоону сураш керек.

Эспо Конвенциясы ага катышпаган Тараптарга жайылтылбаса да, алардын кызыкчылыгында жана ошондой эле долбоордун инвесторлорунун кызыкчылыгында, эгерде суралса, жакшы ниеттерин көрсөтүп, маалымат беришет.

Сууро

...терс таасирин тийгизиши мүмкүн болгон иш жөнүндө кабардар болгондо, жаралган Тарапка кайрылып, бул жөнүндө маалымат сурашы керек.

Жаралган Тарап

Козголуучу Тарап

Негиздөө

Маалыматты алгандан кийин, козголуучу Тарап эмне үчүн анын аймагында олуттуу терс таасирди жокко чыгаруу мүмкүн эмес деп эсептээрин негиздейт.

Милдет

Консультация үчүн жетиштүү маалыматты, эгер бар болсо ОВОС боюнча документтерди берет.

Жаралган Тарап

Эспо Конвенциясынын тарабы болуп саналбаган жаралган Тарап

Жакшы ниет, эл аралык мыкты тажрыйба

Маалыматты тааратуунун кээ бир жолдору

Маалыматты коомчулукка жайылтуу

Маалымат
бюллетендери

Жарнак
плакаттары

Козголуучу тараптар жаралган Тараптардын жаңы долбоорлору жөнүндө биле алышат

ЖМКда маалыматты көзөмөлдөө

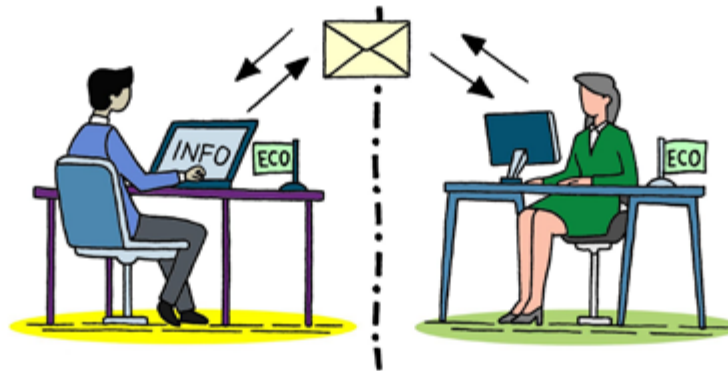
бир тараптын жооптуу органынын кызматкерлери тарабынан экинчи тараптын тийиштүү органынын кызматкерлерине электрондук почта аркылуу түз маалымат берүү

Коомчулуктун консультацияга катышуу жолдору

Коомдук угуулар

ЖМКда (радио, телевидение, гезиттер) расмий жарыялоо

Жазылган эскертүүлөрдү берүү

Коомчулук козголуучу Тараптын жана жаралган Тараптын компетенттүү органдарынан маалыматты талап кыла алат Орхус конвенциясынын жоболоруна ылайык

Долбоордун сайттары

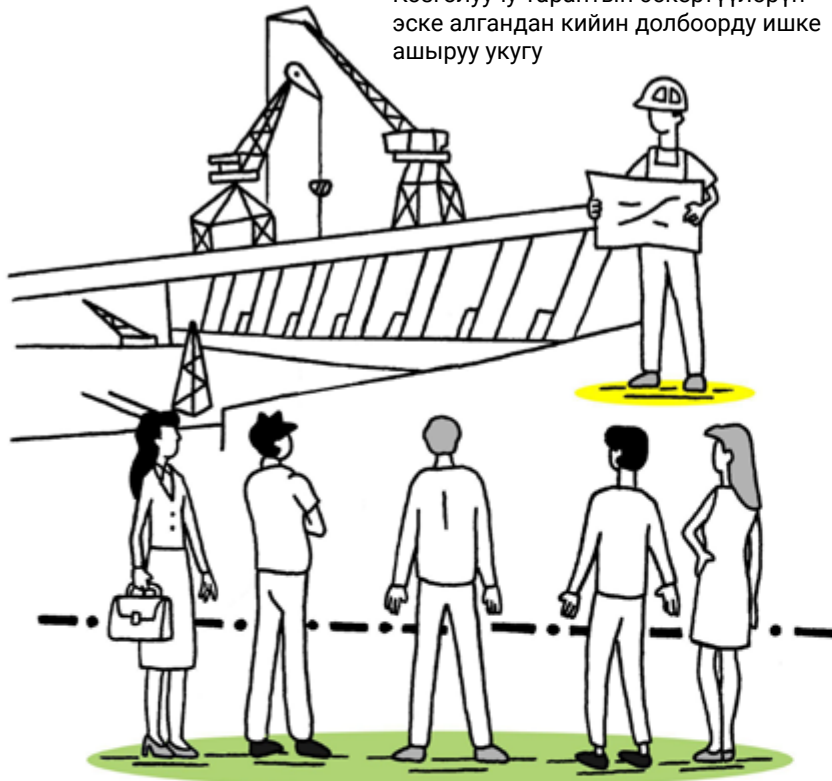
расмий билдирүү

Негизги принциптер

Жаралган Тарап

Козголуучу Тараптын эскертүүлөрүн эске алгандан кийин долбоорду ишке ашыруу укугу

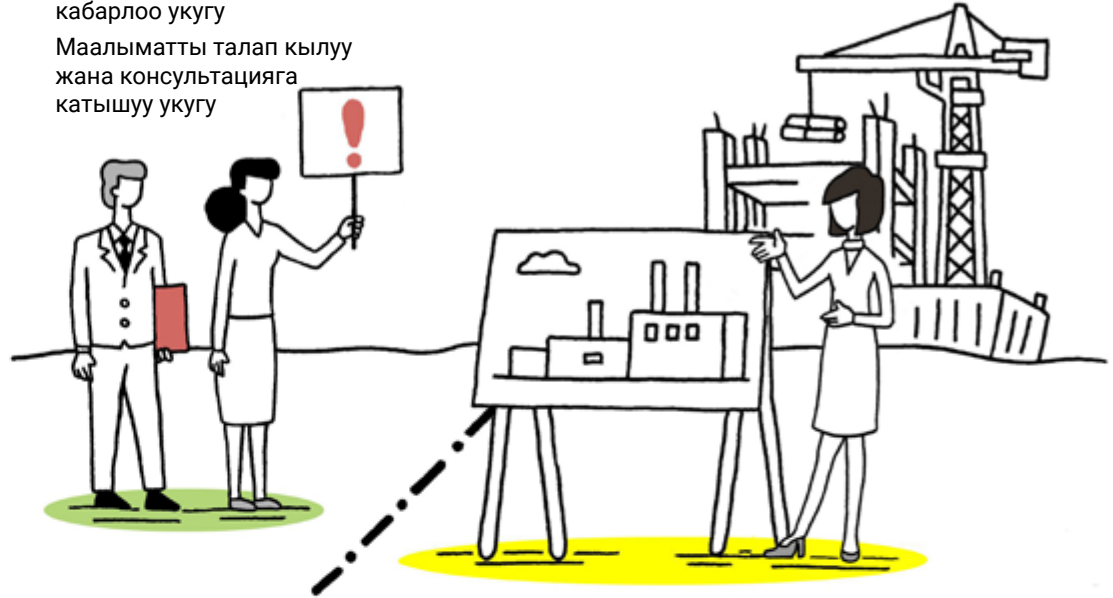

Козголуучу Тарап

иштерине тыюу сала албайт

Иш-аракеттер жөнүндө кабарлоо укугу

Маалыматты талап кылуу жана консультацияга катышуу укугу

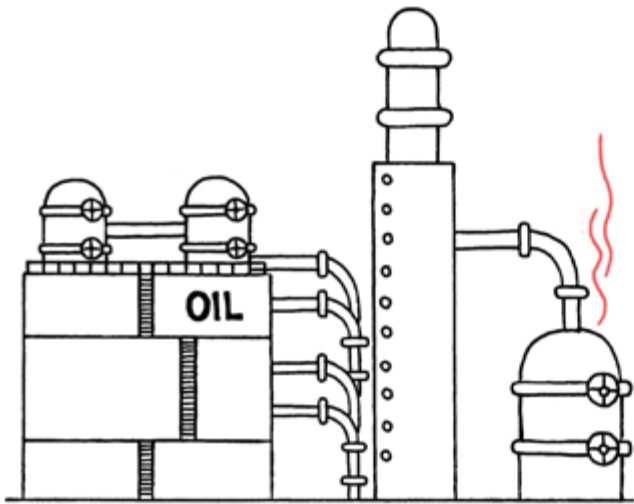
Эки Тарап

Диалог, катышуу жана консесус түзүү укугу, анын ичинде зыяндуу таасирин жумшартуу чаралары боюнча альтернативдүү чечимдер

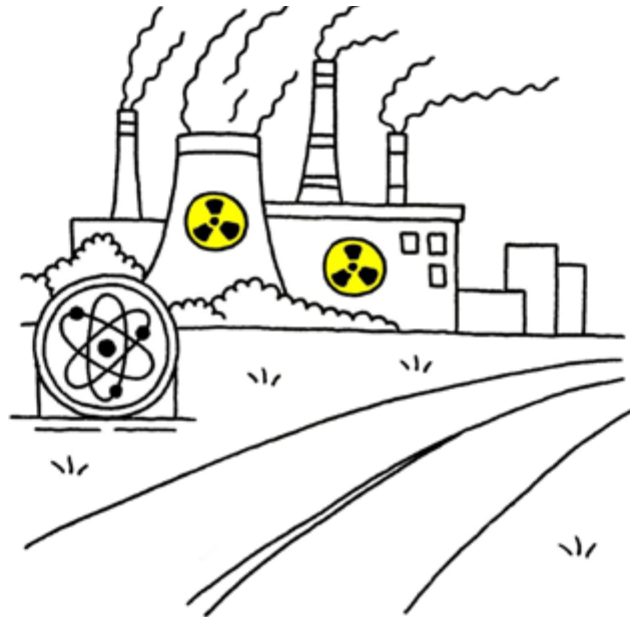

Өндүрүштүк жана коммерциялык сырды камтыган маалыматты коргоо укугу

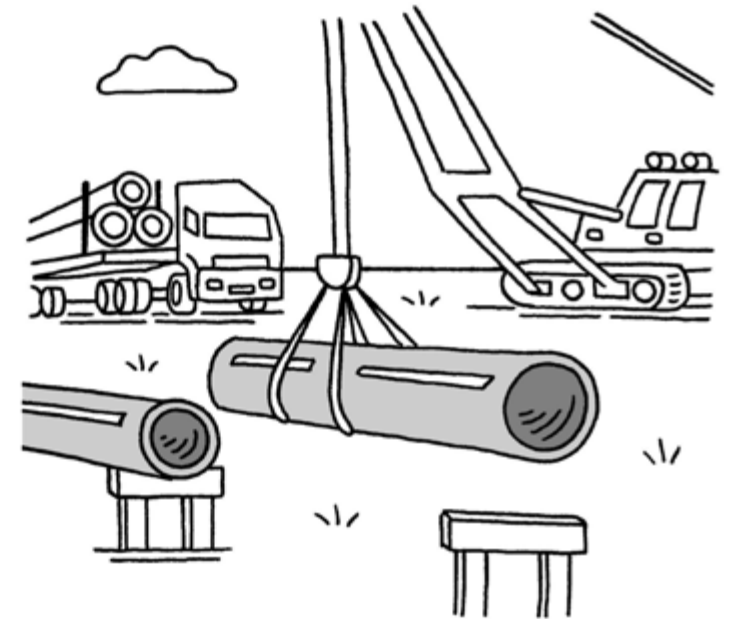
Конвенцияда камтылган айрым ишмердиктердин түрү

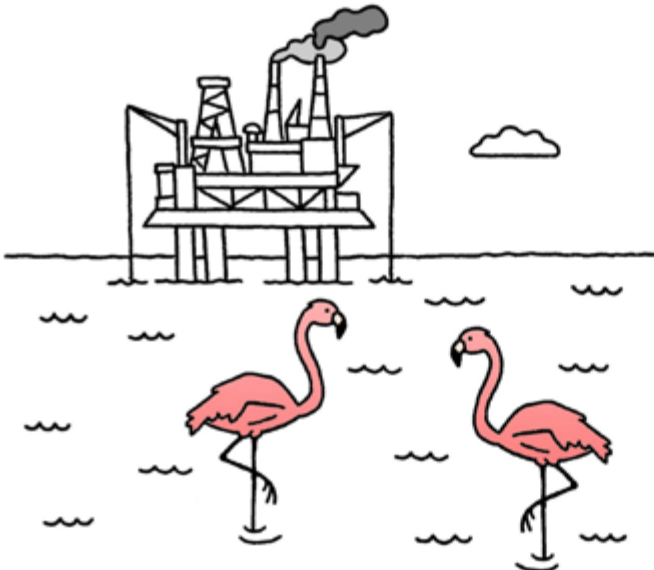
Көмүрдү же битумдуу сланецти газдаштыруу жана суюлтуу үчүн мунайды кайра иштетүүчү заводдор жана орнотмолор

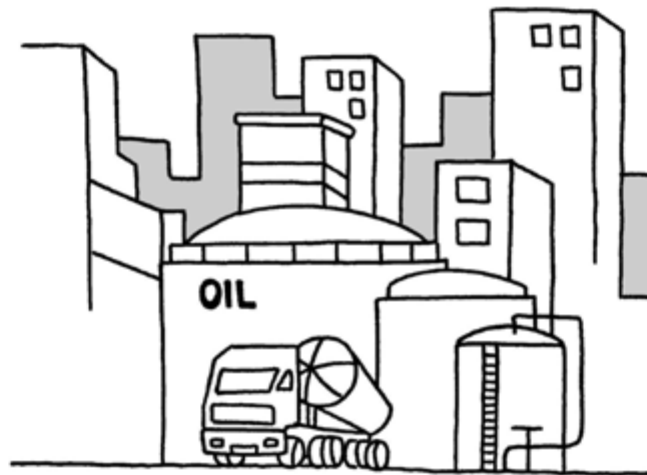
Жылуулук жана атомдук электр станциялары

Мунай, газ же химиялык заттарды ташуу үчүн чоң диаметрдеги түтүктөр

Континенталдык шельфте углеводороддорду алуу

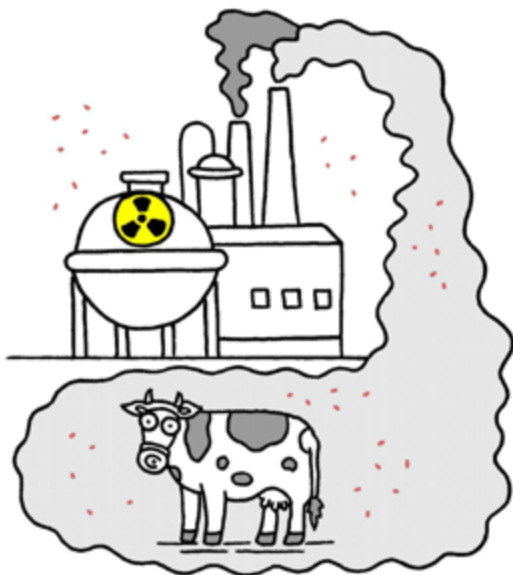

Мунай, мунай-химиялык жана химиялык продуктуларды сактоочу ири кампалар

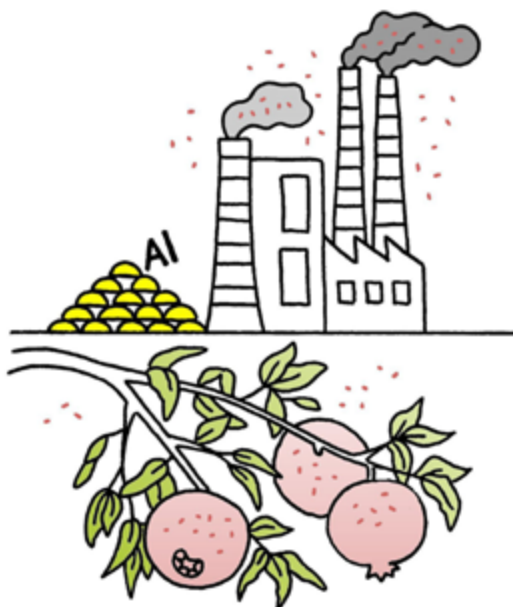

Ишмердиктин башка түрлөрү - Конвенциянын 2.5-беренесин жана III тиркемени караңыз

Конвенцияда камтылган айрым ишмердиктердин түрү

Ядролук отунду өндүрүү же байытуу, же радиоактивдик калдыктарды чогултуу, жок кылуу жана кайра иштетүү үчүн орнотмолор

Домна жана болот өндүрүү, түстүү металлдарды эритүү боюнча ири орнотмолор

Асбестти алуу, асбестти жана курамында асбест бар продуктуларды кайра иштетүүчү орнотмолор

Химиялык комбинаттар

Целлюлоза жана кагаз өндүрүү

Улуу жана коркунучтуу калдыктарды өрттөө, химиялык иштетүү же көмүү үчүн орнотмолор

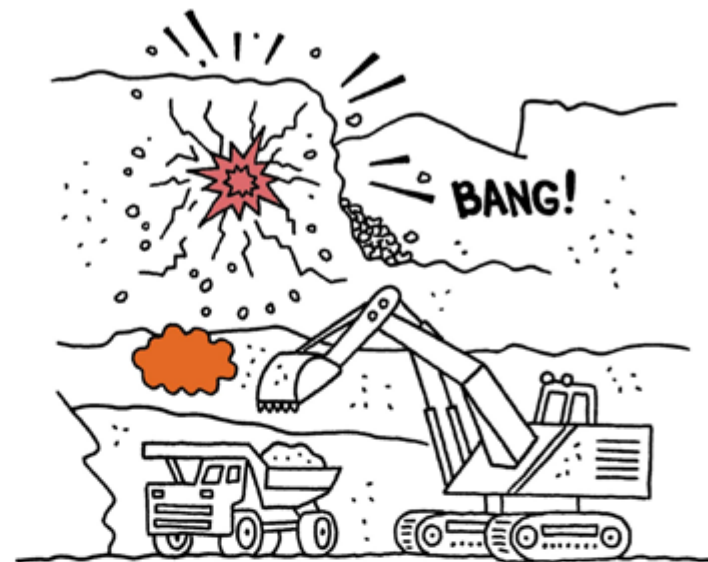
Конвенцияда камтылган айрым ишмердиктердин түрү

Автомобиль жолдорун, экспресс жолдорду жана аэропортторду куруу

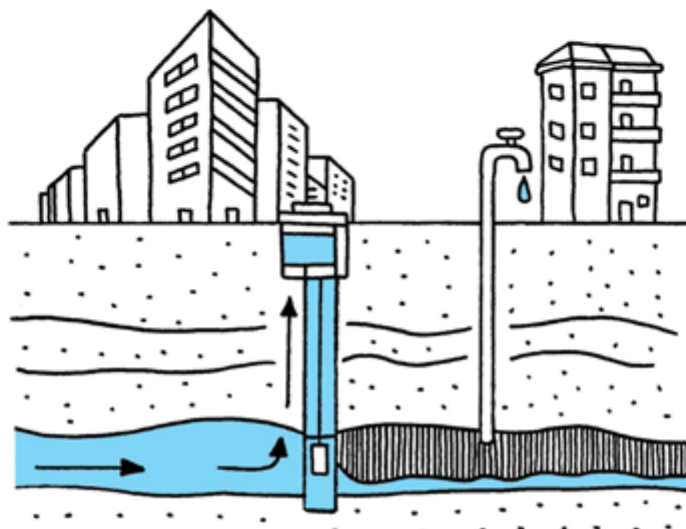
Соода порттору жана ички суу жолдору

Металл кендерин жана көмүрдү ири өлчөмдө казуу, казып алуу жана жеринде байытуу

Чоң плотиналар жана суу сактагычтар

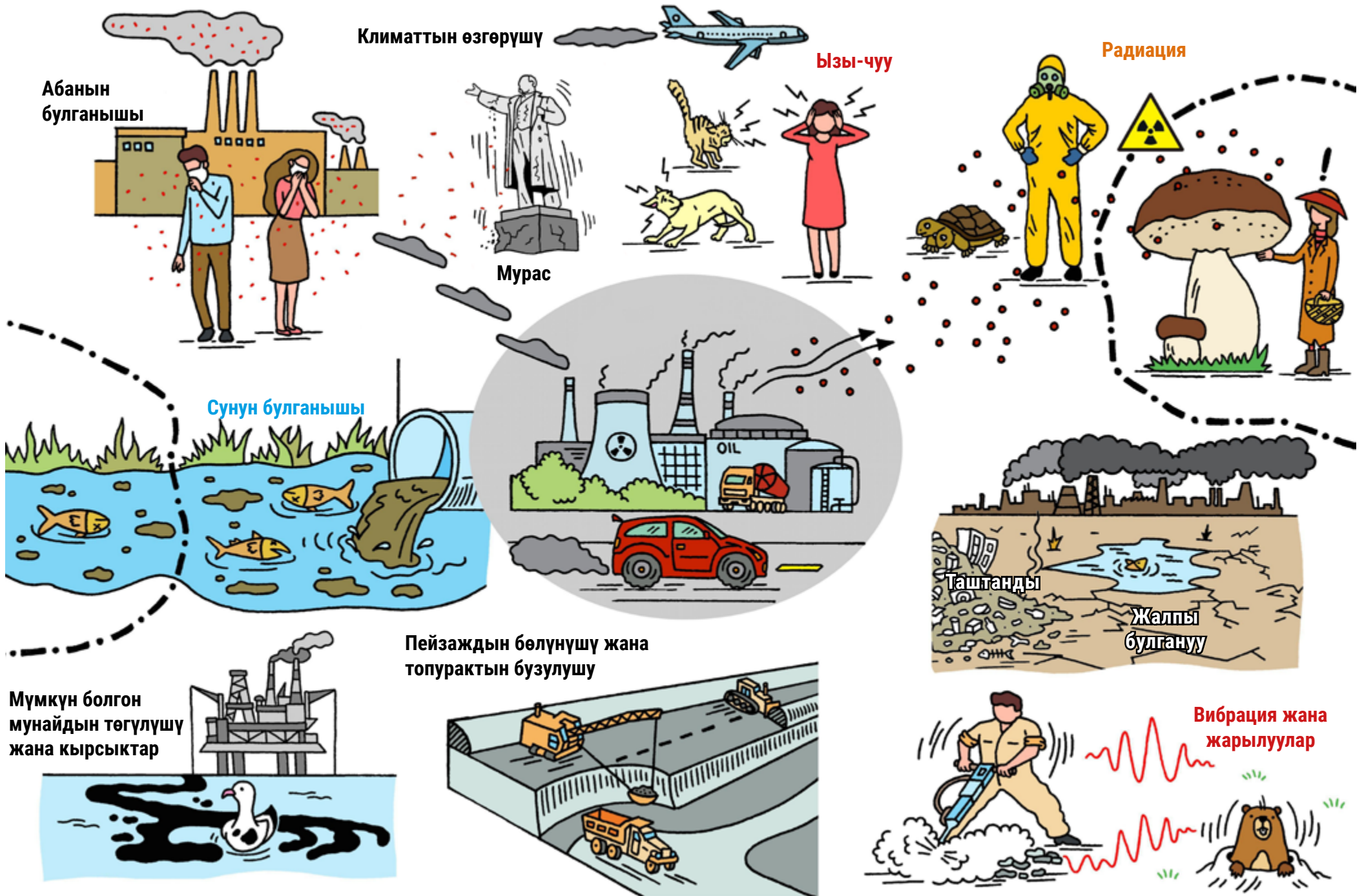

Жер астындагы сууларды алуу иштери

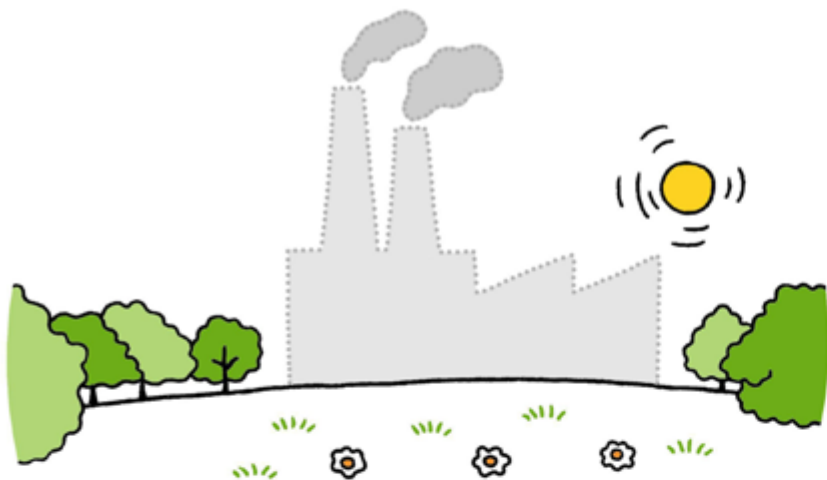

Токойду чоң аянттарда кыюу

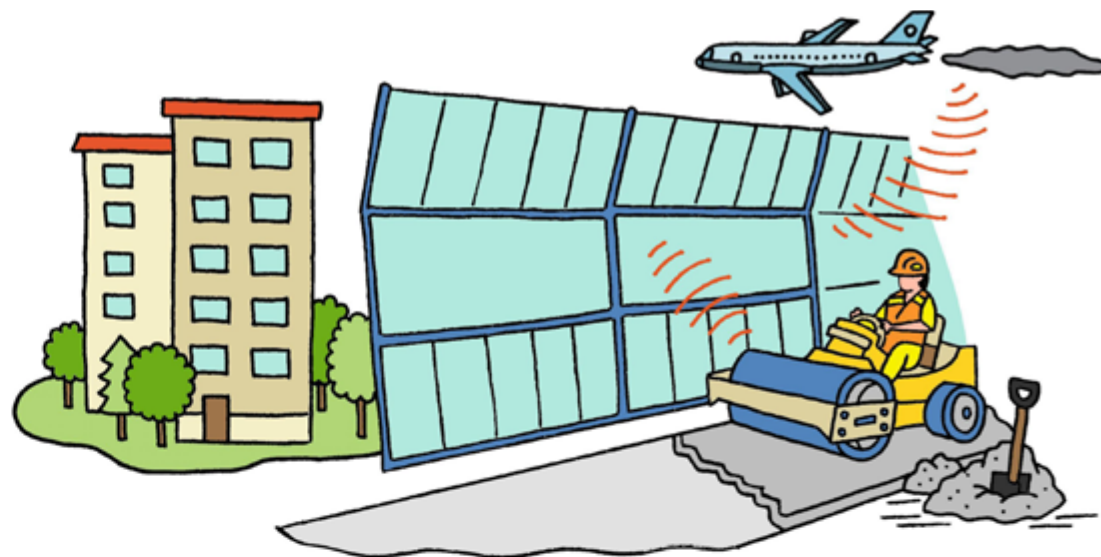
Курчап турган чөйрөгө тийгизген таасиринин кээ бир түрлөрү

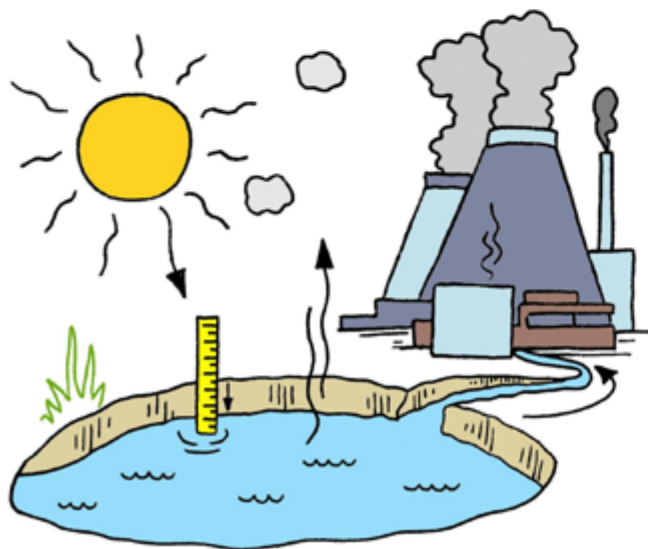
Альтернативдүү чечимдерди жана курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин азайтуу үчүн эң ылайыктуу чараларды кароо

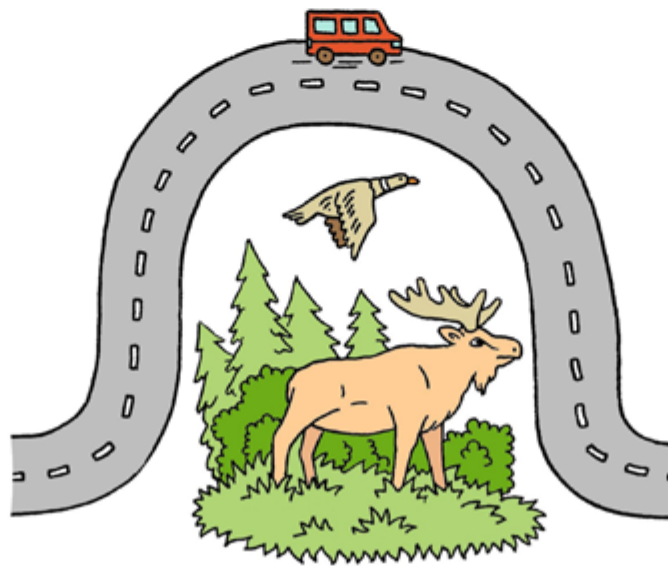
Альтернативанын жоктугу (долбоордон баш тартуу)

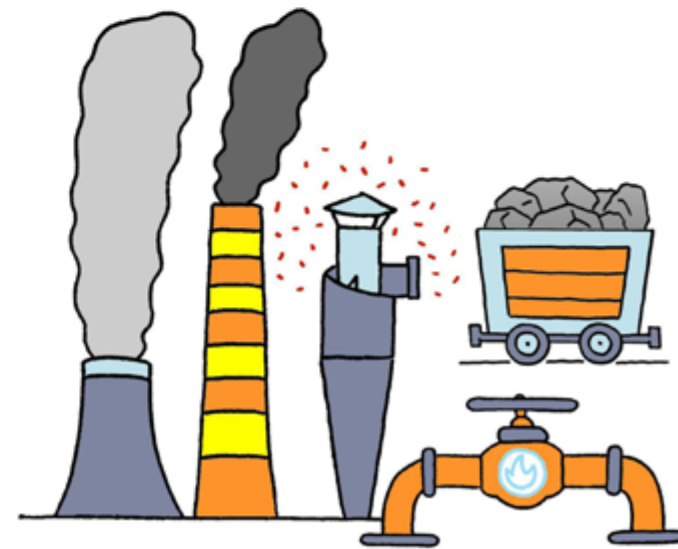
Жолго төшөлүүчү альтернативдүү материалдар, ызы-чууну басандатуучу чаралар

Климаттын өзгөрүүсүнүн ыктымалдуу таасирин эске алуу

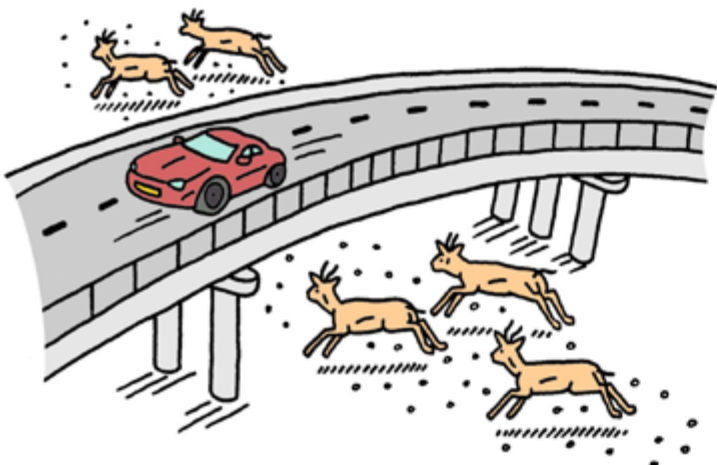

Коргоого алынган аймактар жана негизги аймактардагы биологиялык ар түрдүүлүк үчүн чечимдер

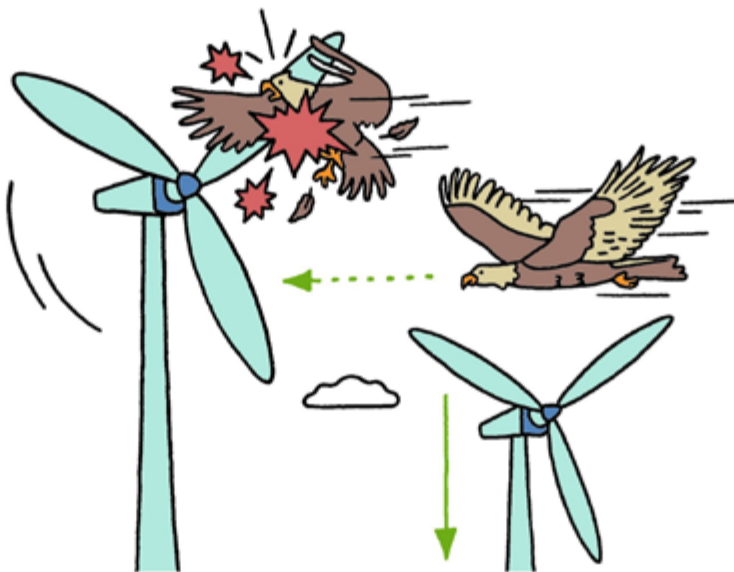

Отундун башка түрүнө өтүү, зыяндуу чыгындыны көзөмөлдөө

Альтернативдүү чечимдерди жана курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин азайтуу үчүн эң ылайыктуу чараларды кароо

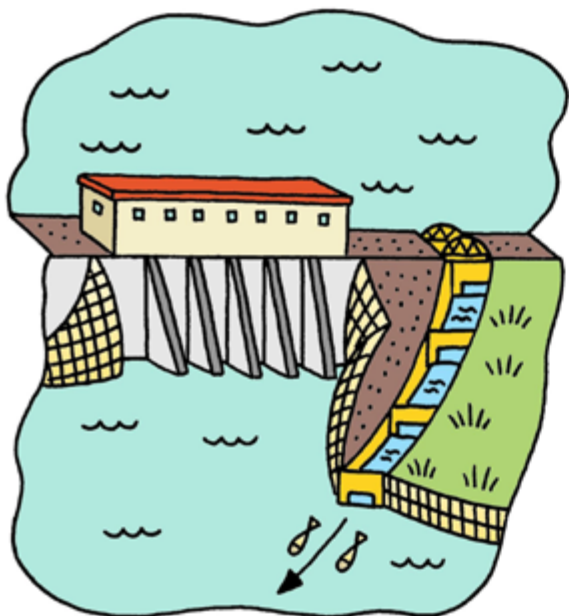
Миграциялык сүт эмүүчүлөр боюнча чечимдер

Канаттуулардын жоголуп бара жаткан жана миграциялык түрлөрү боюнча чечимдер

Объектилерди жайгаштыруу

Миграциялык балык түрлөрү үчүн чечимдер

Булгануунун алдын алуу

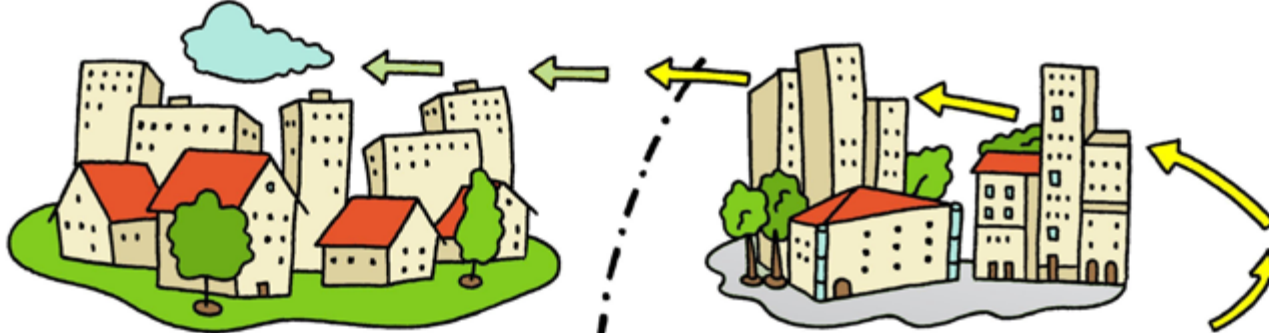

Өзгөчө кырдаалдарга даярдык жана эскертүү системалары

Кызматташтыктын формалары жана форматы

Конвенциянын жоболорун ишке ашыруу боюнча эки тараптуу келишимдер:

баарлашуу тили, билдирүүгө жооп берүү убактысы, коомчулуктун катышуу убактысы жана шарттары,
I Тиркемеде көрсөтүлбөгөн ишмердик түрлөрүн жөнгө салуу, маанилүүлүк критерийлери

Эки тараптуу жана көп тараптуу комиссиялар
(кезектеги жана атайын жолугушуулар)

Илимий-изилдөө программалары

Субрегионалдык кызматташуу

Таасирди жеңилдетүү жана алдын алуу чаралары боюнча кызматташуу
(миграциялык коридорлор, түрлөрдүн мониторинги)

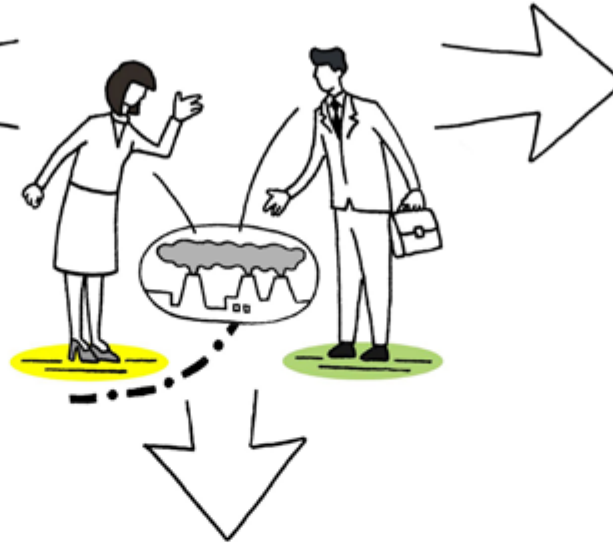
Экологиялык мониторинг
(суунун жана абанын сапаты, нурлануу деңгээли)

Конкреттүү жагдайлар

Эки тарапка тең жагымдуу чечимдер жана диалог

Эл аралык оор кырдаалдар

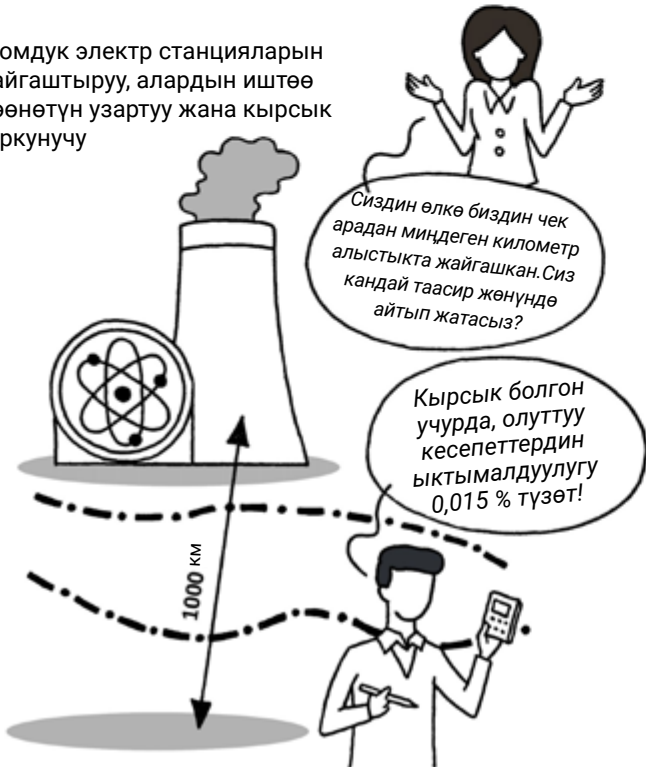

Эл аралык сот

Арбитраждык сот
(VII Тиркеме)

Атомдук электр станцияларын жайгаштыруу, алардын иштөө мөөнөтүн узартуу жана кырсык коркунучу

Ишке ашыруу комитети

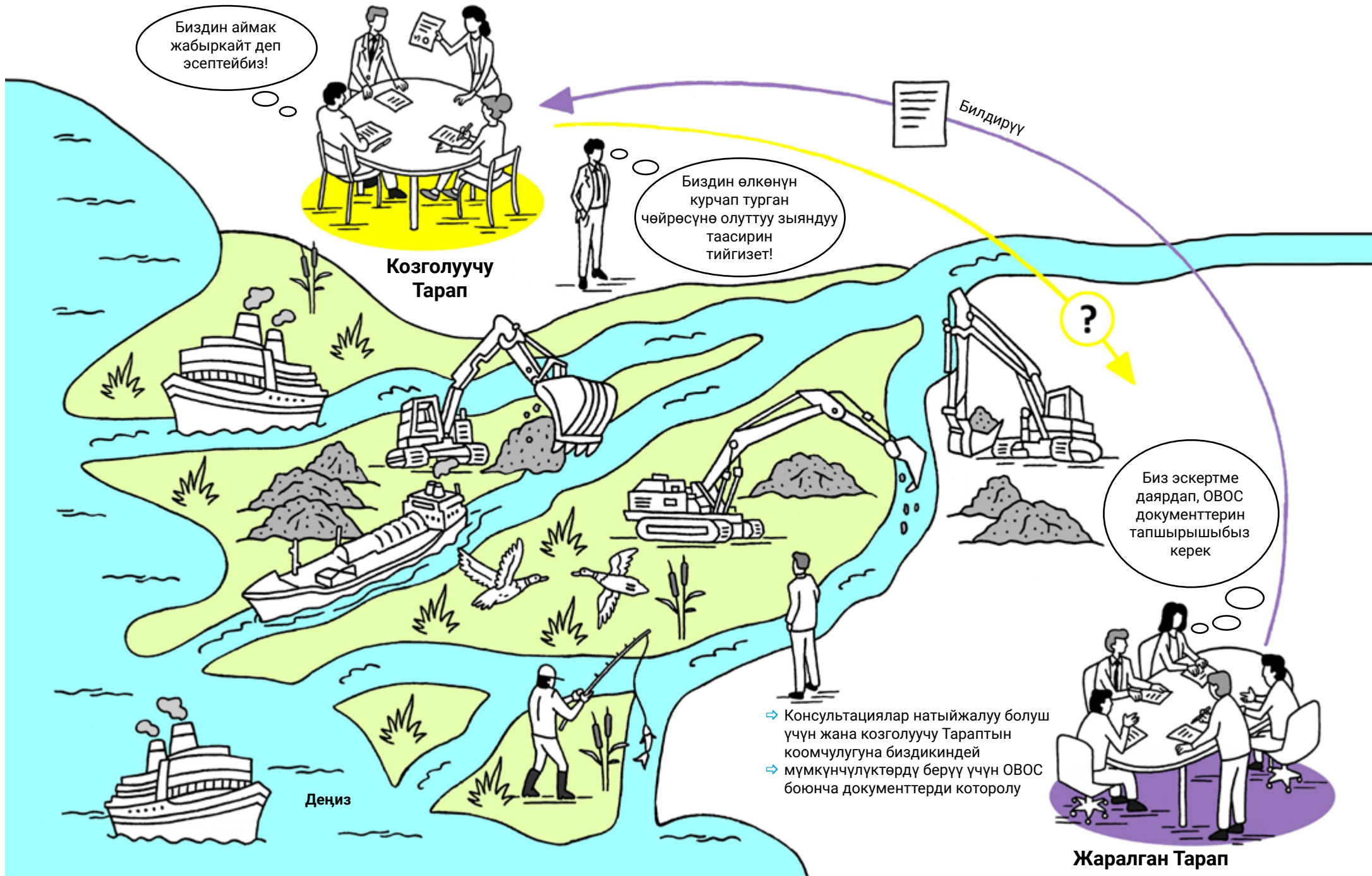
Бизди жалпы таасир, резервуарларыңыздын кубаттуулугу жана бул дарыяда иштөө эрежелериңиз тынчсыздандырат!

ГЭС каскаддары

Ийгиликтүү кызматташуунун мисалы

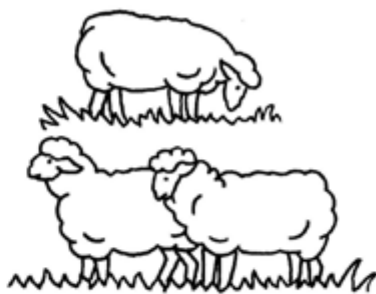
Экономикалык ишмердик жана биоартүрдүүлүктү сактоо үчүн маанилүү болгон дарыянын оозу жана анын олуттуу бөлүгү

Стратегиялык экологиялык баалоону талап кылган пландар, программалар жана стратегиялык документтери
(СЭО Протоколун колдонуу чөйрөлөрү)

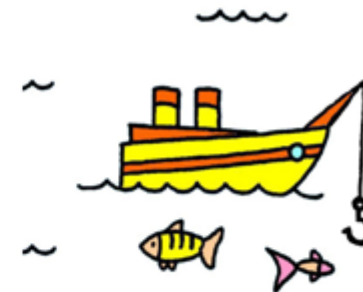
Шаардык жана айылдык пландоо

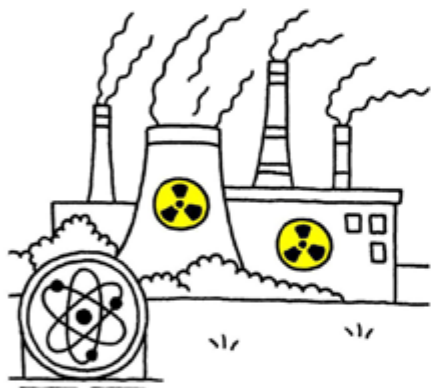
Айыл чарба

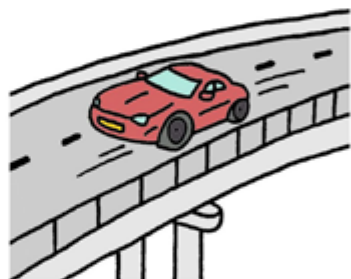
Токой чарбасы

Балык чарбасы

Энергетика

Транспорт

Өнөр жай, анын ичинде тоо-кен

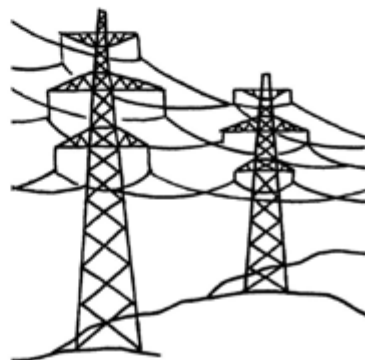
Туризм

Аймактык өнүктүрүү

Суу чарбасы

Байланыш каражаттары

Таштандыларды башкаруу

Жерди пайдалануу

Экологиялык факторлорго негизделген стратегиялык чечимдердин мисалдары

СЭО протоколу

Атомдук энергетика: өлкө АЭСтин иштөө мөөнөтүн узартуу же кайра жаралуучу энергия булактарына өтүү боюнча стратегиялык чечим кабыл ала алат

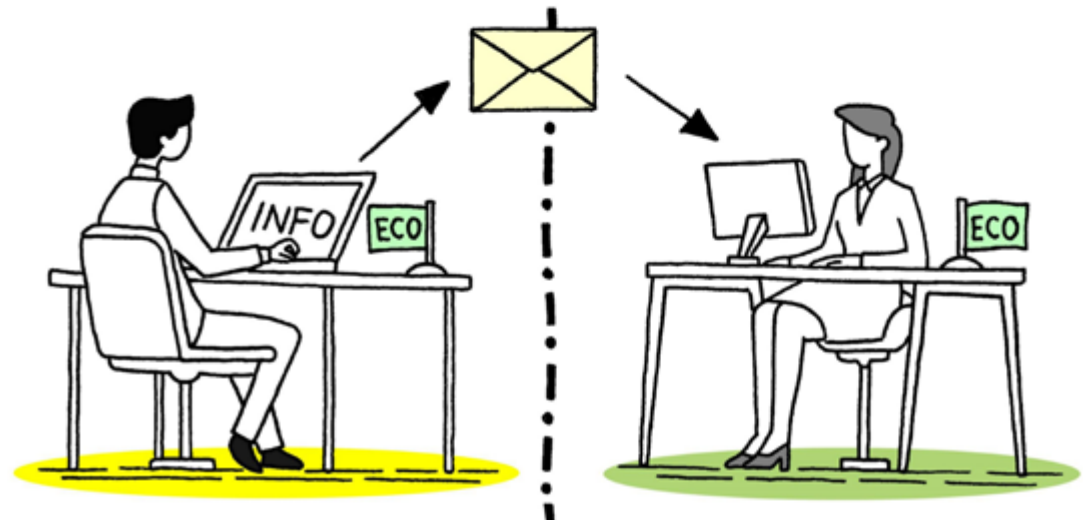
Электр энергиясын өндүрүүнү кеңейтүү: өлкө бир чоң электр станциясына же бир нече кичирээк станцияларга инвестиция салууну, же эл аралык соода жана электр алмашуу мүмкүнчүлүктөрүн изилдөөнү чечиши мүмкүн

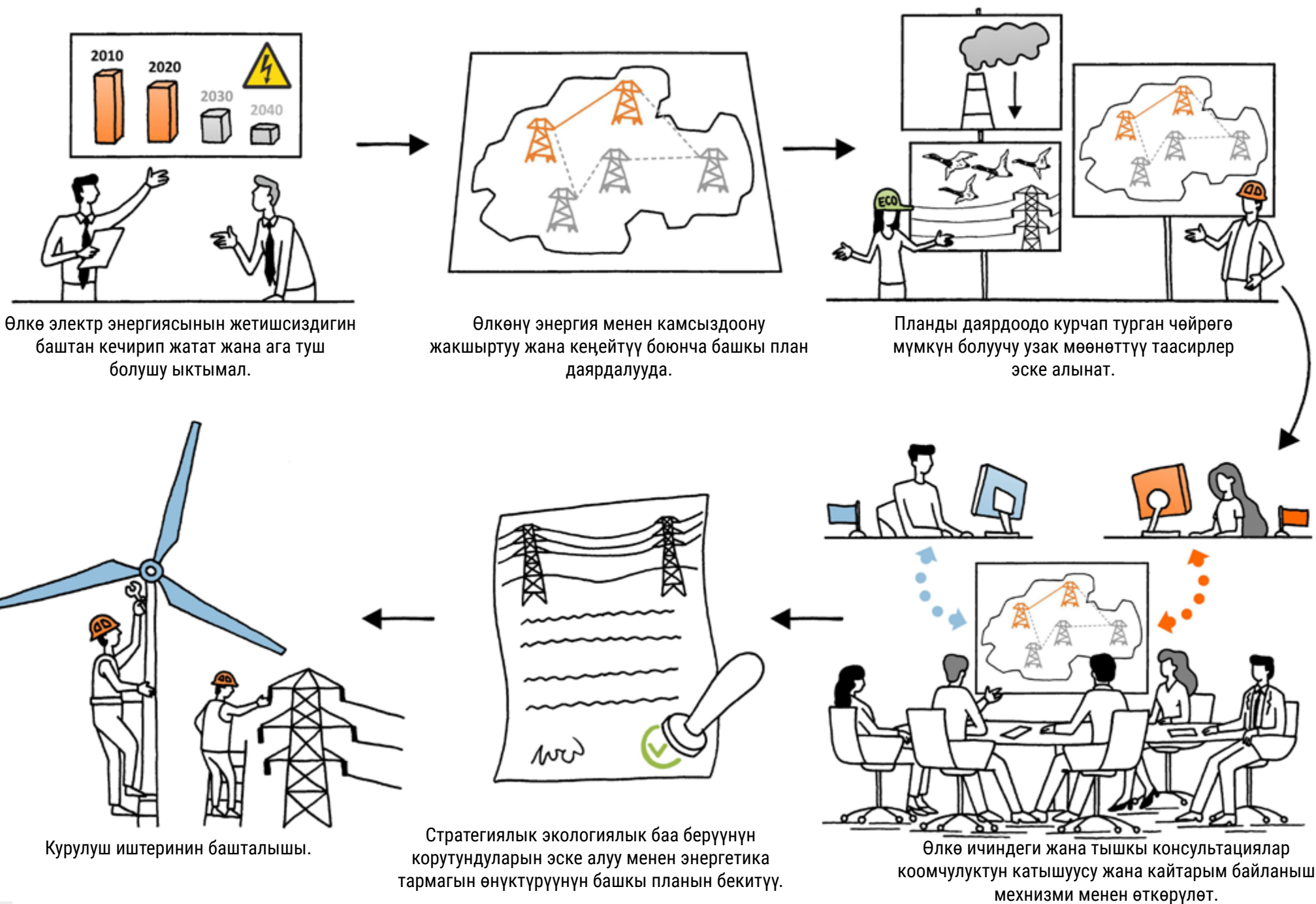
Стратегиялык чечимдер жана алардын экологиялык кесепеттери боюнча коомдук консультация

Пландар жана программалар экинчи тарап үчүн кесепеттерге алып келиши мүмкүн болгон учурдагы трансчекаралык консультациялар

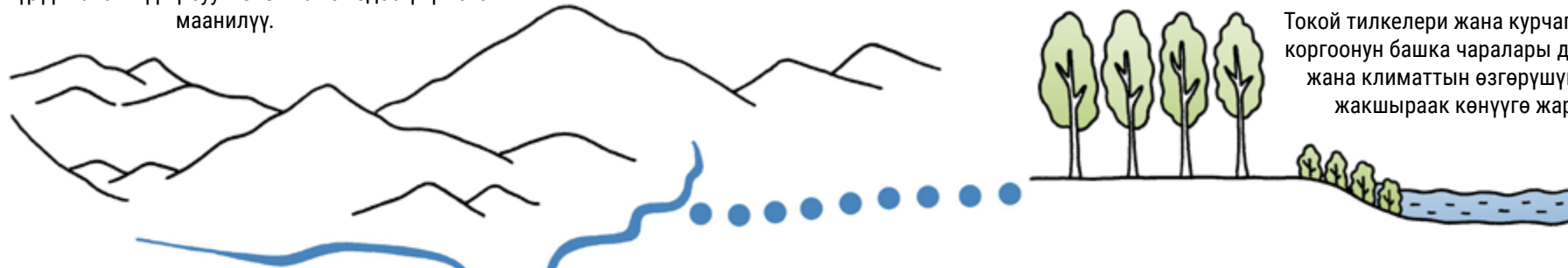

Энергетиканын мисалында экологиялык стратегиялык баа берүүнүн (СЭБ) этаптары

Чүй (Шу) жана Талас дарыяларынын бассейндериндеги суу ресурстары боюнча кызматташуу: стратегиялык экологиялык ойлор

Казахстандын жана Кыргызстандын аймагы аркылуу агып өткөн Чүй (Шу) жана Талас дарыялары айыл чарбасын өнүктүрүү жана ичүүчү суу менен камсыздоо үчүн өтө маанилүү.

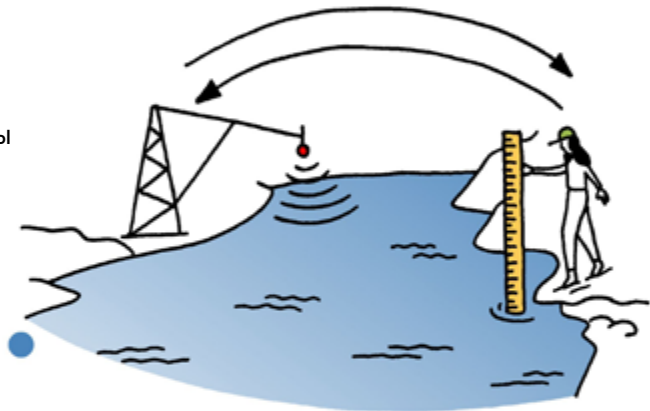

Токой тилкелери жана курчап турган чөйрөнү коргоонун башка чаралары дарыяны коргойт жана климаттын өзгөрүшүнүн таасирине жакшыраак көнүүгө жардам берет.

Суу чарба объектилерин пайдалануу боюнча биргелешкен комиссия суу маселелери боюнча чечимдерди кабыл алат.

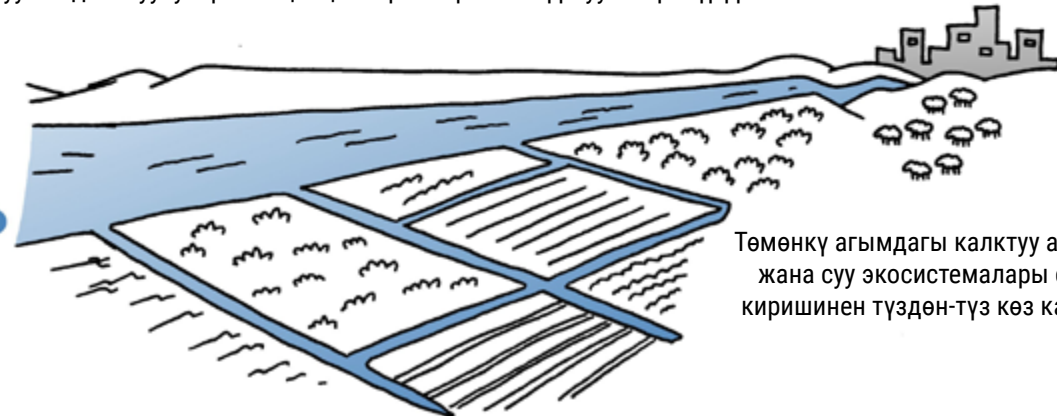
Өлкөлөр суу ресурстарынын абалы жана суунун болушунун сезондук болжолдору боюнча маалымат алмашат.

Суу пайдалануучулар ассоциациялары жергиликтүү суу бөлүштүрүүгө катышат.

Өлкөлөр чек араны баалоону жана стратегиялык пландаштырууну жүргүзүшөт.

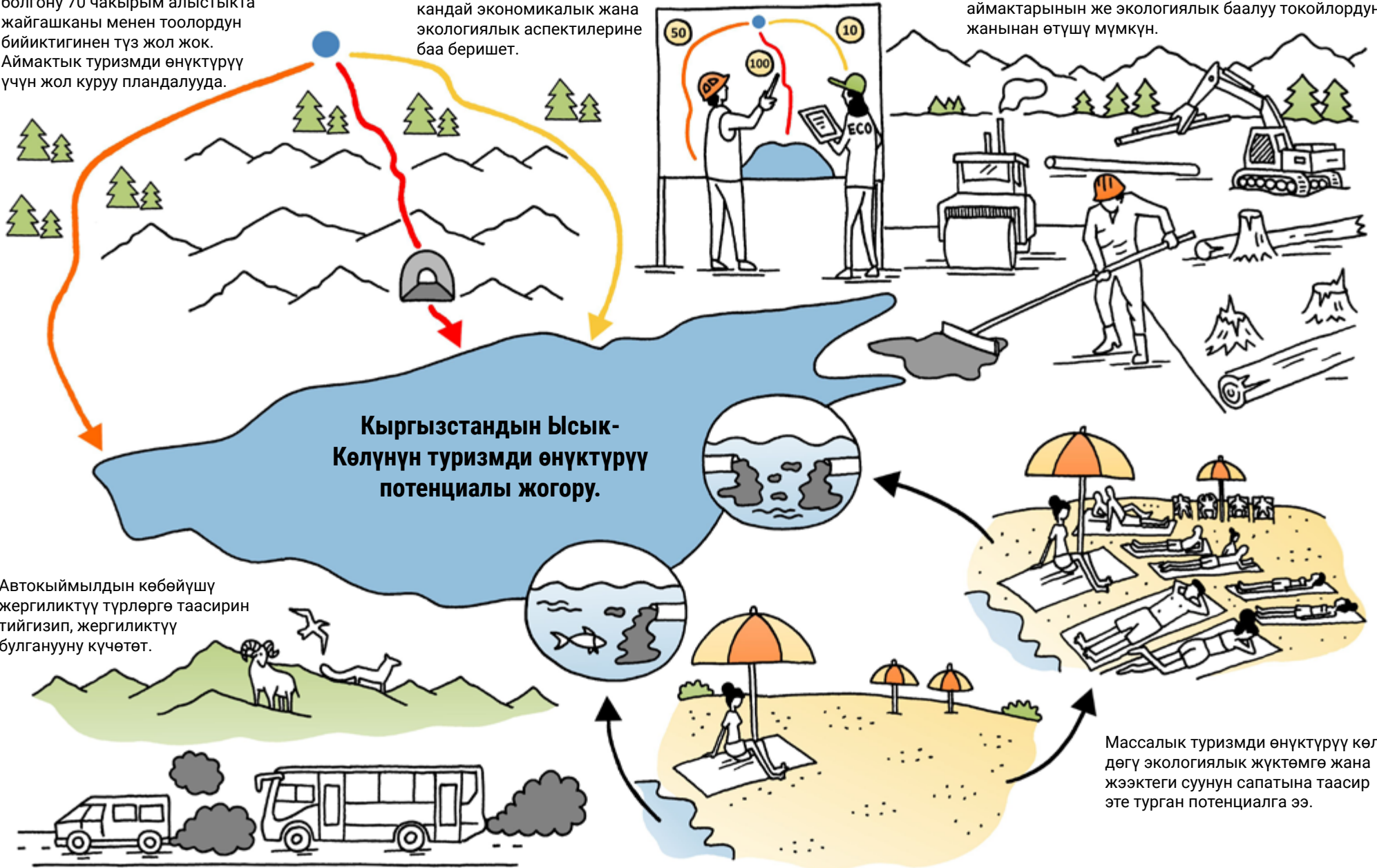
Төмөнкү агымдагы калктуу аймактар жана суу экосистемалары суунун киришинен түздөн-түз көз каранды.

Алматы менен Ысык-Көлдүн ортосундагы туризмди жана автобайланышты өнүктүрүү: стратегиялык экологиялык аспектилер

Алматы шаары Ысык-Көлдөн болгону 70 чакырым алыстыкта жайгашканы менен тоолордун бийиктигинен түз жол жок. Аймактык туризмди өнүктүрүү үчүн жол куруу пландалууда.

Эксперттер жана чечим кабыл алуучу жактар жол куруунун ар кандай экономикалык жана экологиялык аспектилерине баа беришет.

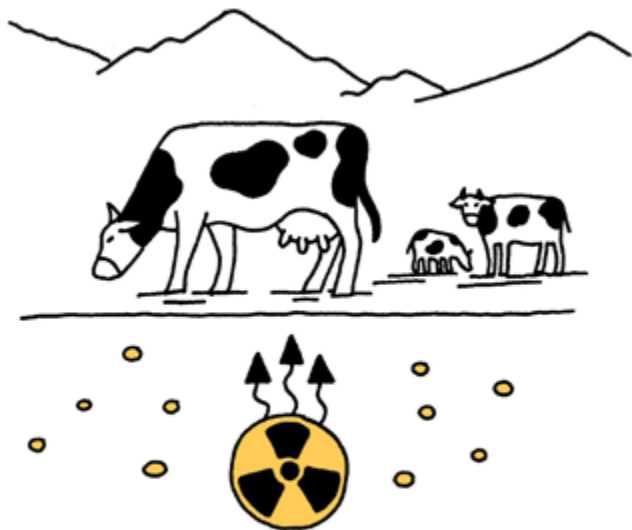
Келечектеги жол корголуучу жаратылыш аймактарынын же экологиялык баалуу токойлордун жанынан өтүшү мүмкүн.

Автокыймылдын көбөйүшү жергиликтүү түрлөргө таасирин тийгизип, жергиликтүү булганууну күчөтөт.

Массалык туризмди өнүктүрүү көлдөгү экологиялык жүктөмгө жана жээктеги суунун сапатына таасир эте турган потенциалга ээ.

Радиоактивдүү калдыктарды жана булганууну тазалоо: жергиликтүү Орхус борборлорунун катышуусу

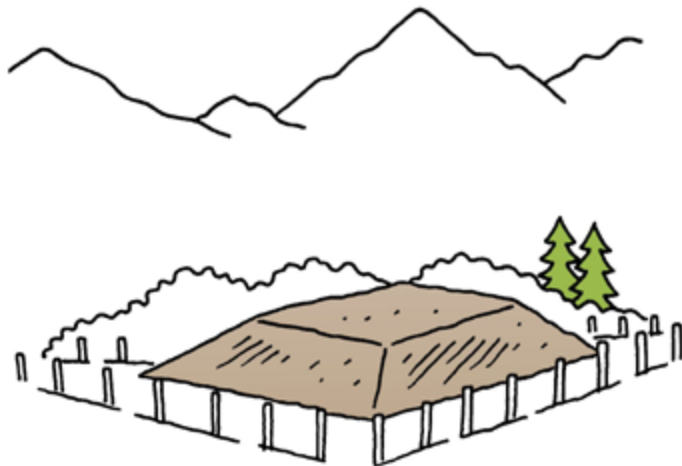
Каралбаган жерлер жана уран казып алуунун калдыктары совет доорунан бери айыл чарбага жана калктын саламаттыгына олуттуу коркунуч келтирип келет.

Көйгөйлүү аймактарды аныктоодо жана экологиялык тобокелдиктерди баалоодо жергиликтүү Орхус борборлору коомчулуктун маалыматка жетүүсүн камсыз кылууда маанилүү роль ойнойт.

Мамлекеттик органдардын жана эл аралык уюмдардын кароосуз калган таштандылар көйгөйүнө көңүл буруусу, маселени чечүү үчүн финансылык ресурстарды мобилизациялоого өбөлгө түздү.

Таштандыларды коопсуз жана ишенимдүү сактоо. Калкты маалымдоо жана агартуу чараларын улантуу.

Радиоактивдүү калдыктар ташылган же коопсуз абалга келтирилген жана ден-соолукка, курчап турган чөйрөгө азыраак коркунуч келтирет.

Орхус борборлору маалымдоо кампанияларына жардам берет жана рекультивациялоо чараларын пландаштырууга жана баалоого салым кошот.

Эспо Конвенциясынын түзүлүшү жана иштеши

Катчылык

Женевада жайгашкан, эки келишимди башкарат, Тараптардын Кеңешмесин жана Конвенциянын башка органдарын тейлейт, иш пландын аткарылышын колдойт.

Убактылуу жана атайын жумушчу топтор

конкреттүү усулдук документтерди иштеп чыгуу үчүн түзүлүшү мүмкүн.

Ишке ашыруу комитети

Тараптардын келишимдик милдеттенмелерди аткарышын текшерет жана алардын аткарылышына жардам берет.

Бюро

– иш пландын тактоочу жана анын аткарылышына, финансылык маселелерине жана Тараптардын Кеңешмелерин даярдоого жардам берүүчү.

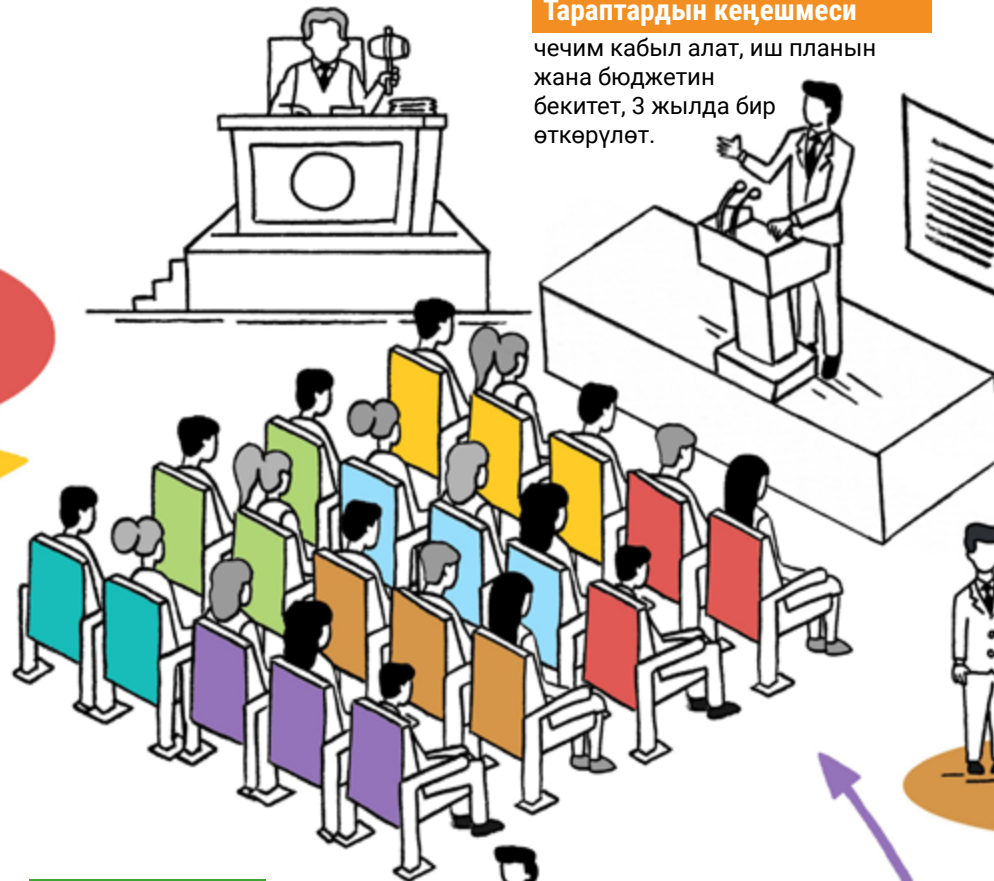

Административдик суроолор боюнча улуттук координаторлор

Билдирүү максатындагы байланыш түйүндөрү

Тараптардын кеңешмеси

чечим кабыл алат, иш пландын жана бюджетин бекитет, 3 жылда бир өткөрүлөт.

Текшерүүчү комиссия

3.7 берененин шарттары аткарылган учурда IV Тиркемеге ылайык, козголуучу Тараптын талабы боюнча түзүлүшү мүмкүн. Каралып жаткан иштин олуттуу терс трансчекаралык таасирлеринин ыктымалдыгын текшерет. Үч техникалык эксперттен турат: ар бир Тараптан бирден өкүл жана бир көз карандысыз эксперт.

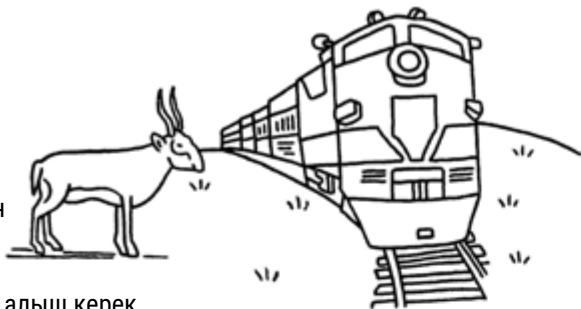
ОВОС жана СЭО боюнча жумушчу топ

– Тараптардын Кеңешинин көмөкчү органы, Конвенциянын жана Протоколдун жоболорун жана иш пландын аткарууга көмөктөшөт, жолугушуулар жыл сайын өткөрүлөт.

Эспо Конвенциясынын башка конвенциялар менен өз ара аракети

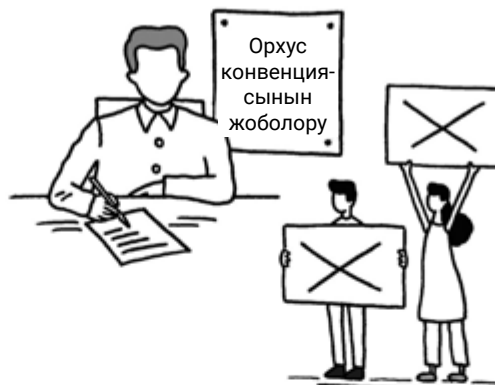
Биологиялык ар түрдүүлүк жөнүндө конвенция жана жапайы жаныбарлардын миграциялык түрлөрүн сактоо боюнча Конвенция:

ОВОС биологиялык ар түрдүүлүкө жана жашоо чөйрөсүнүн мүмкүн болгон бөлүнүшүнө кайтарылгыс таасирди эске алыш керек.

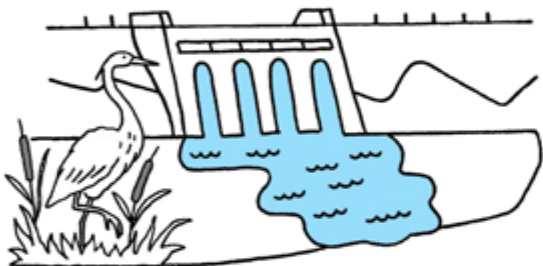

Маалыматка жеткиликтүүлүк, чечимдерди кабыл алууга коомчулуктун катышуусу, жана экологиялык маселелерде адилеттүүлүккө жетүү боюнча

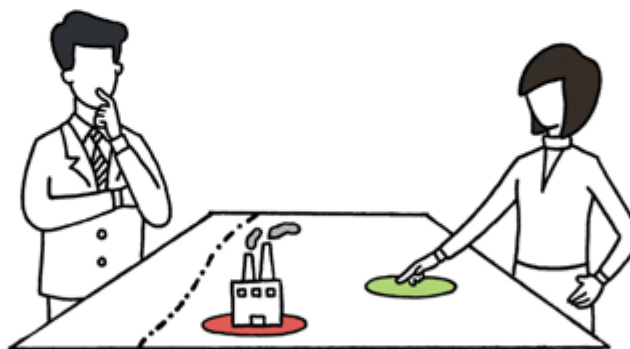
БУУ ЕЭКтин Орхус Конвенциясы

Трансчекаралык суулар Конвенциясы жана Рамсар конвенциясы:

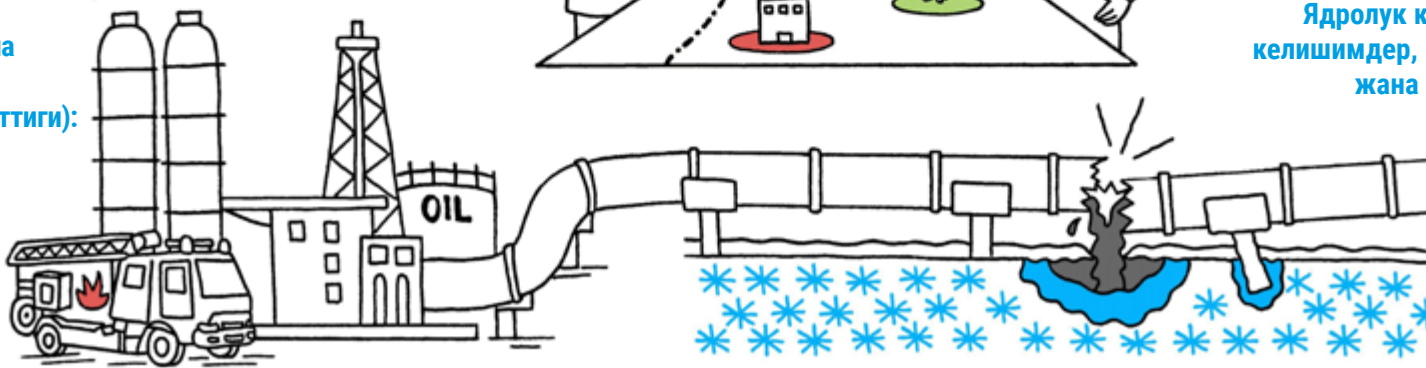
ОВОС ошондой эле, суу ресурстарын сарамжалдуу пайдаланууну жана саздак жерлерди коргоону талап кылат.

Ядролук коопсуздук боюнча келишимдер, МАГАТЭ стандарттары жана жол жоболору

Өнөр жай коопсуздугу боюнча конвенция (Трансчекаралык экологиялык маалымат агенттиги):

ОВОСту жүргүзүүдө өзгөчө кырдаалга даярдыкты жана тобокелдиктерди азайтууну эске алыш керек.

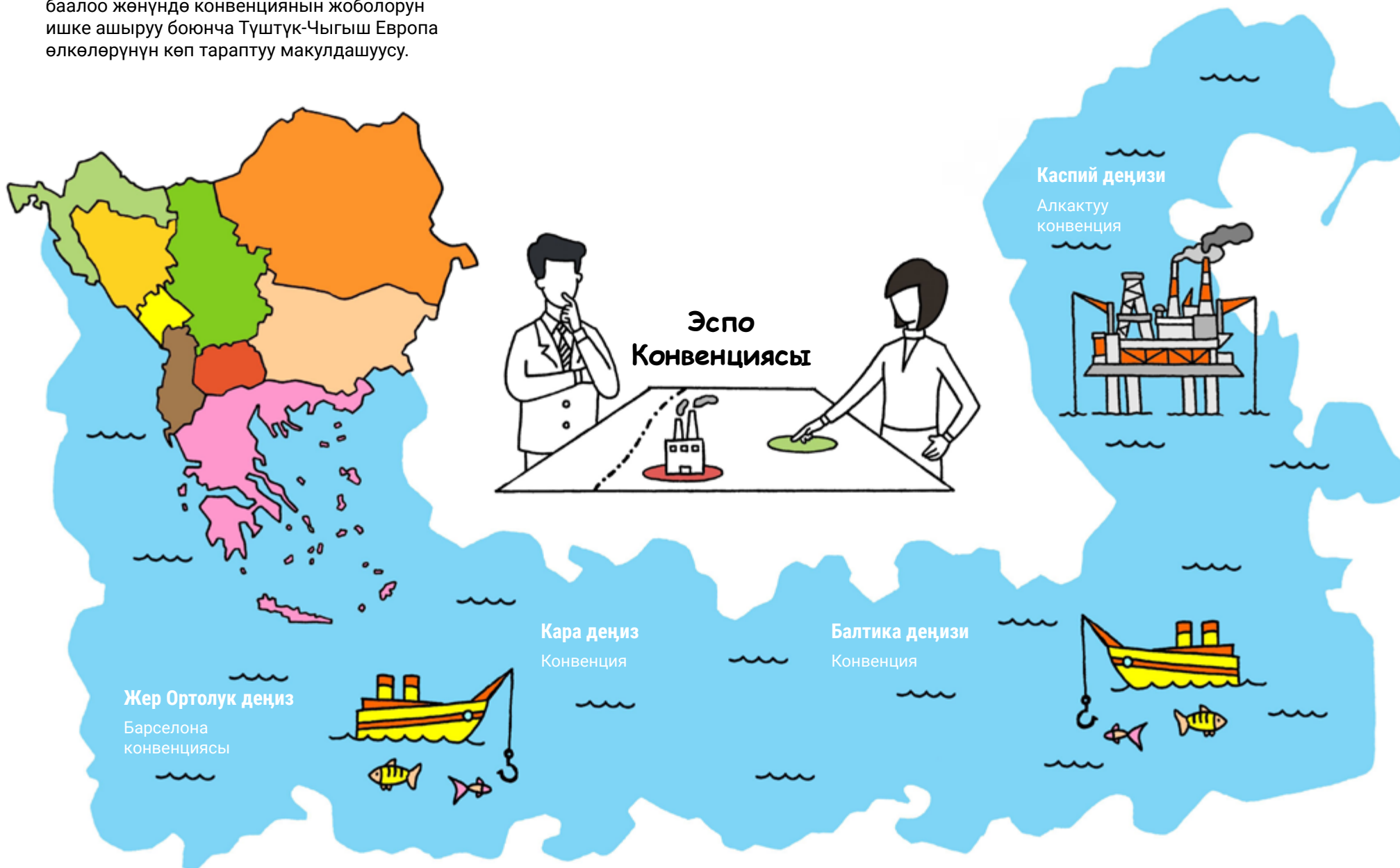

Климат конвенциясы (БУУ РКИК) жана Париж макулдашуусу:

макулдашуусу: экологиялык жактан сезимтал аймактарда пландаштырылган ОВОС долбоорлор үчүн парник газдарынын зыяндуу чыгындыларын азайтуу үчүн климаттын өзгөрүү маселелерин эске алыш керек.

Эспо Конвенциясынын башка конвенциялар менен өз ара аракети

Бухарест келишими - трансчекаралык контекстте курчап турган чөйрөгө таасирин баалоо жөнүндө конвенциянын жоболорун ишке ашыруу боюнча Түштүк-Чыгыш Европа өлкөлөрүнүн көп тараптуу макулдашуусу.

Кошумча маалымат жана усулдук материалдар шилтемеде электрондук форматта жеткиликтүү:
unece.org/publications/environmental-assessment

Трансчекаралык контекстте курчап турган чөйрөгө таасирди баалоо боюнча конвенциянын тексти

Курчап турган чөйрөгө таасирин баалоо боюнча конвенциянын экологиялык стратегиялык баалоосу боюнча протоколу
трансчекаралык контекстте

Эспо Конвенциясына ылайык кабарлоону даярдоо боюнча көрсөтмөлөр

Эспо Конвенциясын практикалык колдонуу боюнча көрсөтмөлөр

Тараптардын Кеңешмелеринде кабыл алынган чечимдер

Ишке ашыруу комитетинин пикирлери

Трансчекаралык контекстте курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин баалоо боюнча кайра каралып чыккан колдонмо
Борбор Азия өлкөлөрү үчүн

Жерди пайдаланууну пландаштыруу, коркунучтуу жерлердин жайгашкандыгы боюнча көрсөтмөлөр
жана коопсуздукту камсыз кылуу боюнча кошумча суроолор

Атомдук энергетика менен байланышкан иштерде Конвенцияны колдонуу боюнча сунуштар

БУУ ЕЭК Конвенциясы, СЭО жана ЦУР Протоколу

Стратегиялык экологиялык баалоо протоколу: фактылар жана жыйынтыктар

Коомчулуктун стратегиялык экологиялык баалоого катышуусу боюнча сунуштар

Атомдук электр станцияларынын иштөө мөөнөтүн өзгөртүүдө Конвенцияны колдонуу боюнча көрсөтмө

